KOHTUJURISTI ETTEPANEK

PHILIPPE LÉGER

esitatud 23. oktoobril 2003 [1]

1. Käesolevas hagis palub Euroopa Ühenduste Komisjon kohtul tuvastada, et Portugali Vabariik on rikkunud nõukogu 8. detsembri 1975. aasta direktiivist 76/160/EMÜ suplusvee kvaliteedi kohta [2] (edaspidi „direktiiv") tulenevaid kohustusi.

I — Õiguslik raamistik

2. Oma hagi toetuseks väidab komisjon, et Portugali Vabariik on rikkunud mitmeid direktiivi sätteid, kuna ta:

— ei võtnud vajalikke meetmeid, et tagada suplusvee kvaliteedi vastavus direktiivi artiklis 3 kindlaksmääratud väärtustele;

— ei tuvastanud kõiki Portugali sisemaa supelrandu ja

— eiras proovide võtmise sagedust.

3. Direktiivi esimese põhjenduse kohaselt on direktiivi eesmärk keskkonna ja rahvatervise kaitsmine suplusvee reostust vähendades ning selle kvaliteedi edasist halvenemist vältides.

4. Direktiivi artikkel 1 sätestab:

„1. Käesolev direktiiv käsitleb suplusvee, kuid mitte raviotstarbelise ja basseinivee kvaliteeti.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EÜT 1976 L 31, lk 1.

2. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) suplusvesi — voolava või seisva veega mageveekogud või nende osad ja merevesi, milles

— iga liikmesriigi pädevad asutused on selgesõnaliselt lubanud supelda, või

— suplemine ei ole keelatud ja mida traditsiooniliselt kasutab palju suplejaid;

b) supelrand — koht, kus esineb suplusvett;

c) suplushooaeg — ajavahemik, mil kohalike kommete, mis tahes kohalike suplusveeskirjade või ilmastikutingimuste tõttu on supelrandadesse oodata palju suplejaid."

5. Direktiiv sisaldab lisana tabelit, milles on esitatud mitmed suplusveele kohaldatavad mikrobioloogilised, füüsikalised ja keemilised näitajad. See tabel sisaldab normatiiv- ja kohustuslikke väärtusi, millele liikmesriikide suplusvesi peab vastama vastavalt direktiivi artiklitele 2 ja 3. Direktiivi artikli 3 lõige 2 sätestab, et liikmesriikide poolt nende suplusveele kindlaksmääratud väärtused „ei tohi olla [leebemad] lisa I veerus esitatud väärtustest" ehk kohustuslikest väärtustest.

6. Direktiivi artikli 4 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid võtma kõik meetmed, „et tagada suplusvee kvaliteedi vastavus artikli 3 alusel kindlaksmääratud piirväärtustele kümne aasta jooksul alates käesoleva direktiivi teatavakstegemisest". Artikli 4 lõike 3 kohaselt tohivad liikmesriigid erandjuhtudel teha selle tähtaja suhtes erandeid.

7. Vastavust kohustuslikele väärtustele kontrollivad liikmesriigid direktiivi artiklites 5 ja 6 otseselt ettenähtud proovide võtmise teel. Artikli 5 lõike 2 kohaselt ei võeta artiklis 3 osutatud erinevusi arvesse, kui need on tingitud loodusõnnetustest. Proovide võtmise sagedus ja näitajad, millega riigid peavad arvestama, on esitatud direktiivi lisas.

Neile näitajatele vastavusest võib kõrvale kalduda direktiivi artiklis 8 ammendavalt loetletud juhtudel. Proovide tulemused saadetakse pärast iga suplushooaja lõppu komisjonile, kes koostab nende alusel koondaruande.[3]

8. Akt Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta[4] näeb ette erandi direktiivi ülevõtmisel ja kohaldamisel. Selle akti artikli 395 kohaselt pidi Portugali Vabariik direktiivi üle võtma mitte tema ühinemise päeval, vaid 31. detsembril 1992.

II — Kohtueelne menetlus

9. Portugali Vabariigi poolt komisjonile edastatud 1995. aasta suplushooaja andmete alusel saatis komisjon 21. oktoobril 1996 sellele liikmesriigile märgukirja. Komisjon osutas asjaolule, et teatud supelrannad ei vastanud esiteks direktiivi kohustuslikele väärtustele ning teiseks ei võetud sealt piisaval arvul proove. Komisjon heitis Portugali Vabariigile ette sisemaa supelrandade puudulikku kindlakstegemist niivõrd, kuivõrd nende arv ei olnud kooskõlas ühenduse poolt rahastatavate jõekallaste arvuga.

10. Vastuses märgukirjale tunnistas Portugali Vabariik direktiivi mõningate rikkumiste olemasolu, osutades samas rikkumiste kõrvaldamiseks rakendatud programmidele.

11. Pidades võetud meetmeid ebapiisavaks ning arvestades sellega, et Portugali ametiasutused olid tunnistanud direktiivi rikkumiste olemasolu kuus aastat pärast Portugali Vabariigile direktiivi ülevõtmiseks antud tähtaega, esitas komisjon 11. detsembril 1998 Portugali Vabariigile põhjendatud arvamuse.

12. Vastuses põhjendatud arvamusele tunnistasid Portugali ametiasutused teatud probleemide olemasolu, kuid kirjeldasid nende parandamiseks rakendatud meetmeid. Oma väite toetuseks viitasid nimetatud ametiasu-

3 — Vastavalt direktiivi (muudetud nõukogu 23. detsembri 1991. aasta direktiiviga 91/692/EMÜ teatavate keskkonnaalaste direktiivide rakendamise aruannete ühtlustamise ja ratsionaliseerimise kohta; EÜT L 377, lk 48) artiklile 13. See direktiiv näeb ette, et komisjon koostab igal aastal koondaruande suplusvee kohta liikmesriikide poolt esitatud andmete alusel.

4 — EÜT 1985, L 302, lk 23.

tused 1999. aasta aruandele,[5] milles pidi ilmnema olukorra oluline paranemine. Olemata rahul Portugali ametiasutustelt saadud vastusega, esitas komisjon 10. juulil 2001 käesoleva hagi.

III — Hagi

13. Oma hagiavalduses esitab komisjon liikmesriigi vastu kolm väidet. Ma vaatlen neid järgemööda.

14. Komisjon leiab, et Portugali Vabariik on rikkunud direktiivist tulenevaid kohustusi, kuna ta ei ole:

— kinni pidanud direktiivis kindlaksmääratud kvaliteedinormidest;

— täielikult kindlaks teinud kõiki supelrandu ega

— kinni pidanud proovide võtmise sagedusest.

A — *Väide direktiivis sätestatud kvaliteedinormide eiramise kohta*

1. Poolte argumendid

15. Komisjon heidab Portugali Vabariigile ette olulise arvu supelrandade olemasolu, mille kvaliteedinormid ei vasta direktiivis sätestatud kohustuslikele väärtustele; see on vastuolus direktiivi artikli 4 lõikega 1 koostoimes direktiivi artikliga 3.

16. Kohtueelses menetluses ja kohtumenetluses toetub komisjon 1995.—2000. aasta suplushooaja andmetele. Ta väidab, et Portugali Vabariigi poolt 2000. aasta üldaruande raames edastatud andmetest ilmneb, et sellel suplushooajal oli Portugali supelrandade kvaliteedinormidele mittevastavus kohustuslikele väärtustele endiselt 7,8% mereäärsete supelrandade puhul ja 31% magevee supelrandade puhul.[6]

5 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 7.

6 — Vt hagiavaldus (punkt 26).

17. Portugali Vabariik rõhutab, et 1998. aasta suplushooaja sisemaa supelrandade mittevastavuse protsent ei olnud 79%, nagu see ilmneb komisjoni aruandest, vaid 54%.[7] See erinevus tuleneb liikmesriigi ja komisjoni ametnike vahel andmete edastamisel tekkinud veast, millest komisjonile teatati, kuid mida viimane ei parandanud. Ta lisab, et tänu riiklike programmide rakendamisele on aastate jooksul toimunud nende väärtuste ja suplusvee kvaliteedi tähelepanuväärne paranemine.

2. Õiguslik hinnang

18. Esimese väite hindamiseks tuleb kontrollida, kas liikmesriik ei ole tõesti taganud oma suplusrandade vastavust direktiivis ettenähtud kvaliteedinormidele, nagu seda väidab komisjon.

19. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohustab direktiivi artikli 4 lõige 1 liikmesriike saavutama teatud tulemusi ning mitte lihtsalt võtma meetmeid, et suplusvee kvaliteet vastaks direktiivi kohustuslikele väärtustele. Seega paneb direktiiv liikmesriikidele tulemuse saavutamise kohustuse ja ei võimalda neil selle kohustuse eiramise õigustamiseks viidata konkreetsetele asjaoludele väljaspool direktiivis ettenähtud erandeid.[8]

20. Nagu eespool mainitud, pidi Portugali Vabariik nõuded direktiiviga vastavusse viima 1. jaanuariks 1993. Liikmesriik ise ei vaidlusta asjaolu, et vaatamata sellele tähtajale järgnevate aastate vältel toimunud olukorra paranemisele, ei olnud 1998. aasta suplushooajal kõik tema suplusrandade kvaliteedinormid vastavad direktiivi lisas esitatud väärtustele.

21. Kõik Portugali ametiasutuste argumendid, mille kohaselt tuleb esiteks, vaatamata direktiivile mittevastavate alade olemasolule, täheldada tulemuste paranemist suplushooaegade jooksul ja teiseks on mittevastavuse ulatus väiksem, kui seda väidab komisjon, piirduvad üksnes etteheidetava rikkumise ulatuse, mitte väite põhjendatuse vaidlustamisega.

7 — Vt kostja vastus (lk 7).

8 — Vt 14. juuli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-56/90: komisjon v. Ühendkuningriik (EKL 1993, lk I-4109, punktid 42–44); 12. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas C-92/96: komisjon v. Hispaania (EKL 1998, lk I-505, punkt 27 ja järgnevad); 8. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-198/97: komisjon v. Saksamaa (EKL 1999, lk I-3257, punkt 35) ja 25. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-307/98: komisjon v. Belgia (EKL 2000, lk I-3933, punkt 48).

22. Peale selle ei viidata etteheidetava rikkumise õigustamiseks ühelegi direktiivis ettenähtud erandile. Raskused direktiivi nõuete täitmisel, eriti sisevete supelrandade kvaliteeti puudutavas osas, ei tulene ühestki direktiivis ettenähtud erandist.

B — *Väide kõigi sisemaa supelrandade puuduliku kindlakstegemise kohta*

1. Poolte argumendid

23. Sellised väited näitavad, et liikmesriik tunnistab rikkumise olemasolu 1998. aastal, ja seega on võimalik kinnitada, et komisjon on täitnud oma tõendamiskohustuse Portugali Vabariigi väidetele vastu. [9]

25. Komisjon leiab, et Portugali ametiasutused ei ole tuvastanud kõiki sisemaa supelrandu vastavalt direktiivi artikli 1 lõikele 2 ja on seega rikkunud direktiivi artikli 4 lõikest 1 tulenevaid kohustusi. [10] Ta väidab, et kogu kohtueelse menetluse jooksul palus ta Portugali ametiasutustel anda selgitusi erinevuse kohta tuvastatud sisemaa supelrandade arvu ja sellest suurema Portugali Vabariigi poolt ühendusepoolse rahastamise taotlemiseks komisjoni ametnikele esitatud rakenduskavas esineva jõekallaste arvu vahel.

24. Seega on minu arvates Portugali Vabariik, jättes võtmata kõik meetmed tagamaks oma suplusvee kvaliteedinormide vastavus direktiivis kindlaksmääratud kohustuslikele väärtustele, rikkunud direktiivi artikli 4 lõikest 1 koostoimes direktiivi artikliga 3 tulenevaid kohustusi.

26. Komisjon täpsustas oma märgukirjas [11], et 1995. aasta lõpus olid Portugali ametiasutused oma suplushooaja aruandes tuvastanud 26 sisemaa supelranda. Samal ajal kiitis Portugali Vabariik jõekallaste arenguprogrammi raames heaks 91 projekti, mida ühendus rahastas. Komisjoni arvates lubab erinevus kindlakstehtud sisemaa supelran-

9 — Vt eelkõige 25. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-96/98: komisjon *v.* Prantsusmaa (EKL 1999, lk I-8531, punkt 36) ja 15. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-147/00: komisjon *v.* Prantsusmaa (EKL 2001, lk I-2387, punkt 27).

10 — Vt hagiavaldus (punkt 27).

11 — Vt punkt 4.

dade arvu ja jõekallaste arvu vahel tõendada direktiivi rikkumise olemasolu. Komisjon märgib, et Portugali Vabariik tunnustab direktiivi kohaldamist jõekallaste suhtes. Seega oleks kohane tuvastada need kaldad direktiivile vastavalt.

27. Portugali ametiasutused väidavad, et direktiivi ülevõttev seadus näeb ette supelrandadeks liigitatud alasid, kus suplemine on selgesõnaliselt lubatud juhul, kui vee kvaliteet ei kujuta endast ohtu rahvatervisele. Neid supelrandu käsitletakse komisjonile esitatavas aastaaruandes. Samuti näeb see seadus ette alasid, mida ei ole liigitatud suplusveeks, kuid mida kasutab palju suplejaid ja mis liigitatakse supelrandadeks juhul, kui ühe hooaja jooksul saadud tulemused on positiivsed. [12] Kui võetud proovide kvaliteedinormid ei vasta direktiivi väärtustele, siis keelatakse suplemine selgesõnaliselt. Need alad aastaaruandes ei ilmne.

28. Seega teostab Portugali Vabariik Portugali ametiasutuste kohaselt sanitaarkontrolli kogu vee, sealhulgas jõekallaste üle, mida kasutab palju suplejaid, ja sellest kriteeriumist ei pea rangelt lähtuma. Direktiivi rakendamine eeldab liikmesriikide diskretsiooniõigust vee liigitamisel suplusveeks. [13] Portugali Vabariigi arvates on vee liigitamine suplusveeks samaväärne riiklike ametiasutuste selgesõnalise loaga suplemiseks või isegi julgustamisega.

2. Õiguslik hinnang

29. Komisjoni teise väite hindamiseks, mis käsitleb kõigi sisemaa supelrandade kindlakstegemata jätmist, vaatleksin kõigepealt, mida tuleb mõista direktiivi tähenduses sisemaa supelranna all; seejärel tuleb ilmsiks, et osad nendest aladest ei ole Portugali Vabariigi poolt kindlaks tehtud, ehkki nad kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse. Liikmesriik on nimelt lisanud supelrandade tuvastamisele tingimuse, mida ei ole direktiivis ette nähtud, piirates seeläbi direktiivi rakendamist.

30. Alustuseks tuleks meenutada, et direktiivi artikli 1 lõike 2 kohaselt on supelrand koht, kus esineb suplusvett. Selleks, et tegu oleks „suplusveega", peavad olema täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peab tegemist olema voolava või seisva veega mageveekogude või nende osade ja mere-

12 — Vt vastuepliik (punkt 5).

13 — Vt vastuepliik (punkt 9).

veega, välja arvatud direktiivi artikli 1 lõike 1 alusel raviotstarbelise ja basseiniveega. Teiseks peab selles vees olema kas suplemine iga liikmesriigi pädevate asutuste poolt selgesõnaliselt lubatud, või ei ole selles suplemine keelatud ja vett kasutab traditsiooniliselt palju suplejaid.

31. Supelrandade tuvastamine liikmesriikide poolt on vajalik, sest direktiiv näeb ette, et iga liikmesriigi *kõigi* [14] supelrandade kvaliteedinormid peavad olema kooskõlas direktiivi lisas sisalduvate kohustuslike piirväärtustega. Suplusvee definitsioon on selge ja täpne. Vaid artikli 1 lõike 2 punkti a teises taandes sätestatud alternatiiv — kasutamine *paljude* suplejate poolt — annab liikmesriikidele diskretsiooni. Siseriiklikus direktiivi ülevõtvas õigusaktis on Portugali Vabariik mõistet „palju" tõlgendanud kui *umbes sada suplejat päevas.* [15] Sõna *umbes* rõhutab, et liikmesriik kasutab seda mõistet paindlikult, ja komisjon ei vaidlusta direktiivis sisalduva mõiste tõlgendamist siseriiklikus õiguses. [16]

32. Liikmesriigid saadavad direktiivi alusel aastaaruande koos proovide tulemustega komisjonile, kes koostab aruannete ja järelevalve tulemuste alusel aasta koondaruande. Jättes osa supelrandu tuvastamata ja võtmata neist proove, välistab liikmesriik komisjoni järelevalve nende üle.

33. Euroopa Kohus on juba asunud seiskohale, et mõistet „suplusvesi" tuleb tõlgendada direktiivi eesmärgi kohaselt, mida väljendavad selle kaks esimest põhjendust, mille järgi „keskkonna ja rahvatervise kaitsmiseks on vaja vähendada suplusvee reostust ning vältida selle kvaliteedi edasist halvenemist" ja „suplusvett on vaja kontrollida, et saavutada ühisturu toimimise raames ühenduse eesmärke, mis on seotud elutingimuste parandamisega, majandustegevuse harmoonilise arenguga kogu ühenduses ning selle pideva ja tasakaalustatud laienemisega". [17]

34. Neid eesmärke ei kahjustata, kui jõekaldad, kus suplemine ei ole Portugali ametiasutuste poolt selgesõnaliselt lubatud ega

14 — Kohtujuristi kursiiv, direktiivi artikkel 3, lõige 1.

15 — Vt kostja vastus lk 13.

16 — *Idem.*

17 — Vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *v.* Ühendkuningriik (punkt 33 ja sellele järgnevad punktid).

keelatud ja kus supeldakse, ei ole direktiivile vastavalt supelrandadena tuvastatud ja kui nad ei allu seega komisjoni järelevalvele.

35. Ma arvan, et Portugalis on jõekaldaid, mis ei ole sisemaa supelrandadena kindlaks tehtud, kuid mis peaksid kuuluma direktiivi kohaldamisalasse.

36. Portugali ametiasutuste seletuste kohaselt teeb Portugali seadus vahet liigitatud ja liigitamata supelrandadel. [18] Liigitatud alasid käsitletakse komisjonile saadetavas aastaaruandes ja nende järelevalve ei tekita probleeme. Teisiti on lood liigitamata aladega, mida ei käsitleta mainitud aruandes, välja arvatud juhul, kui neid kasutab palju suplejaid ja nende proovide tulemused vastavad ühe suplushooaja jooksul direktiivis ette nähtud kvaliteedinormidele.

37. Seetõttu on minu arvates kohane vaadelda, kas jõekaldad, mida Portugali ametiasutused loevad liigitamata supelrandadeks, on hõlmatud direktiivi artikli 1 lõikes 2 ette nähtud supelranna definitsiooniga. Vastavalt definitsiooni esimesele poolele on tegemist voolava veega, kus suplemine ei ole riiklike asutuste poolt keelatud ja mida nimetatud artikli 1 lõike 2 punkti a teise taande kohaselt kasutab traditsiooniliselt palju suplejaid.

38. Minu arvates lisavad Portugali ametiasutused supelrandade tuvastamisele uue kriteeriumi, mida direktiiv ei ole ette näinud — tulemuste vastavuse nõue direktiivi normidele ühe suplushooaja jooksul —, piirates seeläbi direktiivi rakendamist. Selline olukord on vastuolus direktiivist tulenevate Portugali Vabariigi kohustustega, kuna ta muudab küsitavaks direktiivi kasuliku mõju. [19]

39. Vastavalt direktiivi sõnastusele ja eesmärgile ei pea suplemiseks kasutatav vesi selleks, et teda oleks võimalik liigitada supelrannaks, vastama ühe aasta jooksul direktiivis ette nähtud kohustuslikele piirväärtustele. Sellise nõude kohaselt oleks võimalik direktiivi tähenduses tuvastada tea-

18 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 27.

19 — Liikmesriigi kohustuse osas tagada direktiivi kasulik mõju vt eelkõige 8. aprilli 1976. aasta otsus kohtuasjas 48/75: Royer (EKL 1976, lk 497, punkt 73); 22. septembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 271/82: Auer (EKL 1983, lk 2727, punkt 19); 5. mai 1994. aasta otsus kohtuasjas C-421/92: Habermann-Beltermann (EKL 1994, lk I-1657, punkt 24) ja 12. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-130/01: komisjon v. Prantsusmaa (EKL 2003, lk I-5829, punkt 65).

tud vett supelrannana ainult juhul, kui ta annaks ühe hooaja jooksul positiivseid tulemusi.

40. Tulenevalt juba ainuüksi asjaolust, et need jõekaldad vastavad direktiivis sätestatud definitsioonile, peaks Portugali Vabariik nad tuvastama supelrandadena ja kindlustama nende kohustuslikele piirväärtustele vastavuse, ootamata selleks aasta või isegi aastate möödumist, et saada kogu ühe hooaja jooksul positiivseid tulemusi.

41. Jõekaldad, mida kasutab päevas palju suplejaid, on seega definitsiooni kohaselt supelrannad direktiivi artikli 1 tähenduses ja jättes neile kohaldamata direktiivist tulenevad nõuded, on Portugali Vabariik rikkunud oma kohustusi.

42. Seega, seades supelrandade tuvastamise sõltuvusse tingimusest, et niisuguste jõekallaste proovide tulemused, kus suplemine ei ole keelatud ja mida kasutab traditsiooniliselt palju suplejaid, peavad vastama kogu ühe hooaja jooksul direktiivi väärtustele, on Portugali Vabariik rikkunud direktiivi artikli 4 lõikest 1 koostoimes selle artikli 1 lõikega 2 tulenevaid kohustusi. Seega tuleb vaadeldavat väidet toetada.

C — *Väide direktiivis ette nähtud proovide võtmise sageduse eiramise kohta*

1. Poolte argumendid

43. Oma hagiavalduses väidab komisjon, et Portugali Vabariik ei ole kinni pidanud direktiivi artikli 6 lõigetes 1 ja 2 sätestatud proovide võtmise sagedusest. Komisjon väidab, et tuvastatud supelrandade puhul on proovide võtmise sagedus 100%. Kuid kuna supelrandade tuvastamine on olnud puudulik, siis ei ole tuvastamata supelrandade puhul kinni peetud proovide võtmise sagedusest. [20]

44. Portugali ametiasutused väidavad, et komisjon on esitanud uue väite, mis ei esine põhjendatud arvamuses. Seetõttu ei ole neil olnud võimalik end kaitsta nende süüdistuste vastu kohtueelse menetluse käigus. [21] Oma väite toetuseks viitavad nad Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt põhjendatud arvamus ja hagi peavad olema rajatud samadele fakti- ja õigusväidetele, vastasel korral on hagi vastuvõetamatu. [22]

20 — Vt hagiavaldus (punkt 29).

21 — Vt kostja vastus (punkt 12).

22 — Vt 6. aprilli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-256/98: komisjon *v.* Prantsusmaa (EKL 2000, lk I-2487, punktid 30 ja 31).

45. Komisjon leiab oma vastuses, et väide proovide võtmise sageduse eiramise kohta esineb nii märgukirjas kui ka põhjendatud arvamuses, seega liikmesriigi kohustuse rikkumise menetluse algusest peale. Komisjoni arvates ei ole kohtuvaidluse eset muudetud ning ta lükkab seega tagasi süüdistuse kaitseõiguse rikkumise kohta.

2. Õiguslik hinnang

46. Kolmanda väite hindamine tõstatab eelnevalt küsimuse selle kohta, kas komisjon on kinni pidanud kohtuvaidluse eseme samasuse reeglist kogu menetluse käigus.

47. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on kohtueelse menetluse eesmärk anda asjaomasele liikmesriigile võimalus viia oma tegevus kooskõlla ühenduse õigusest tulenevate kohustustega ning esitada komisjoni väidetele vastuväited. [23] Seetõttu piiritletakse kohtuvaidluse ese kohtueelses menetluses ja seda ei või hagiavalduses enam laiendada. Kohtuvaidluse eseme laiendamine hagiavalduses kahjustaks liikmesriigi kaitseõigust; seetõttu saab hagi põhineda vaid kohtueelse menetluse käigus esitatud väidetel. [24]

48. Meenutan siinkohal, et väidete eseme samasus kogu menetluse vältel on vajalik võistlevuse põhimõtte tagamiseks ja selleks, et liikmesriigil oleks võimalik end kaitsta. Nagu Euroopa Kohus on täpsustanud, on selle eesmärgi järgimine „oluliseks asutamislepinguga ettenähtud tagatiseks, millest kinnipidamine on menetluse oluline formaalne nõue, et tuvastada liikmesriigi kohustuste rikkumine". [25]

49. Euroopa Kohus on siiski leevendanud väidete samasuse nõuet, osutades, et kõnealune nõue „ei saa minna nii kaugele, et märgukirjas väljendatud väited, põhjendatud arvamuse sisu ja hagiavalduse nõuded peaksid alati olema täielikult identsed juhul, kui hagi eset ei ole laiendatud ega muudetud, vaid lihtsalt piiratud" [26].

23 — Vt eelkõige 10. mai 2001. aasta otsus kohtuasjas C-152/98: komisjon v. Madalmaad (EKL 2001, lk I-3463, punkt 23) ja 15. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-439/99: komisjon v. Itaalia (EKL 2002, lk I-305, punkt 10).

24 — Vt 11. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 51/83: komisjon v. Itaalia (EKL 1984, lk 2793, punkt 4); 11. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas C-206/96: komisjon v. Luksemburg (EKL 1998, lk I-3401, punkt 13); 22. aprilli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-340/96: komisjon v. Ühendkuningriik (EKL 1999, lk I-2023, punkt 36) ja 21. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-392/96: komisjon v. Iirimaa (EKL 1999, lk I-5901, punkt 51).

25 — Vt 8. veebruari 1983. aasta otsus kohtuasjas 124/81: komisjon v. Ühendkuningriik (EKL 1983, lk 203, punkt 6).

26 — Vt 29. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-191/95: komisjon v. Saksamaa (EKL 1998, lk I-5449, punkt 56).

50. Antud juhul ei saa komisjonile ette heita kohtuvaidluse eseme laiendamist hagiavalduses, võrreldes kohtueelse menetlusega.

51. Loomulikult on kohtueelse ja kohtumenetluse käigus toimunud väites teatud väikesed muudatused. Märgukirjas ja põhjendatud arvamuses viitab komisjon proovide võtmise sageduse eiramisele tuvastatud supelrandade puhul.[27] Seejärel kinnitab komisjon, et proovide võtmise kohustust eiratakse ka jõekallaste puhul, mida ei ole sisemaa supelrandadena kindlaks tehtud.[28]

52. Minu arvates ei muuda see nüanss midagi. Seega ei ole kohtuvaidluse eset muudetud ega kaitseõigust rikutud.

53. Väide proovide võtmise sageduse eiramise kohta on olemuselt seotud komisjoni poolt esitatud eelmise väitega kõigi sisemaa supelrandade puuduliku väljaselgitamise kohta. Nimetatud väites heitis komisjon liikmesriigile ette direktiivi ja sellest tulenevate kohustuste, nagu näiteks direktiivis nõutud ja piiritletud proovide võtmise kohustuse, rakendamata jätmist osadele Portugali supelrandadele.

54. Direktiivi artikli 6 kohaselt on proovide võtmise kohustus vahendiks, mis võimaldab kontrollida suplusvee kvaliteeti ja kindlustada selle vastavus direktiivi lisas ettenähtud kvaliteedinormidele. See kohustus on absoluutne ning direktiivi kohaselt ei saa sellest erandeid teha. Seega peavad kõik liikmesriigid seda kohustust täitma kogu oma suplusvee osas.

55. Seega, kui liikmesriik ei ole kindlaks teinud osa oma veest direktiivile vastavalt suplusveena, siis võib eeldada, et liikmesriik ei ole samuti võtnud direktiivis ette nähtud proove. Käesoleval juhul ei võeta proove suplusveest, mida Portugali Vabariik ei ole tuvastanud ja millele ta ei kohalda direktiivi.

56. Minu arvates tuleneb väide proovide võtmise sageduse eiramise kohta tuvastamata supelrandadel loogiliselt ja automaatselt komisjoni eelmisest väitest, mille kohaselt liikmesriik ei ole tuvastanud supelrandu direktiivile vastavalt ja ei ole neile kohaldanud direktiivis ette nähtud kohustusi.

27 — Vt hagiavaldus (lisa 1, märgukiri, punkt 2).
28 — Vt hagiavaldus (punkt 29).

57. Seega ei ole antud juhul rikutud kaitseõiguse tagamise põhimõtet. Liikmesriigil oli kogu kohtueelse menetluse ja kohtumenetluse käigus võimalus talle etteheidetud supelrandade tuvastamata jätmise raames end kaitsta direktiivi niisuguste kohustuste täitmise osas nagu tuvastamata supelrandadel proovide võtmise kohustuse täitmise osas. Ma arvan seega, et antud juhul olid menetlustagatiste nõuded, eelkõige kohtuvaidluse eseme samasuse ja kaitseõiguse austamise osas täidetud.

58. Komisjoni väide on vastuvõetav; liikmesriigi sellekohaste õigustuste puudumise tõttu tuleb seda toetada.

IV — Ettepanek

59. Eeltoodud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

1. Jättes võtmata kõik vajalikud meetmed, et suplusvee kvaliteet vastaks nõukogu 8. detsembri 1975. aasta direktiivi 76/160/EMÜ suplusvee kvaliteedi kohta artiklis 3 ettenähtud piirväärtustele, jättes tuvastamata kõik sisemaa supelrannad ja eirates proovide võtmise sagedust, on Portugali Vabariik rikkunud nimetatud direktiivi artikli 4 lõikest 1 koostoimes artikliga 3, lisaga ja artikli 1 lõikega 2 ning artikli 6 lõigetest 1 ja 2 tulenevaid kohustusi.

2. Mõista kohtukulud välja Portugali Vabariigilt.